

האדמו"ר מהאלמין
רבי שלום יהודה גראס שליט"א
חיבר למעלה מאלף ספרים על כל מקצועות התורה

חיזוק בכבוד שבת קודש

אור הזוהר 174 ★ תמוז תשע"ג

מפעל הזוהר העולמי טל: 0527651911

כבוד שבת ושְׁכַר הַגְּדוּלָּה יִשָּׁל שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת מִשָּׁמַיִם, מְדַרְשִׁים, זֶהר הַקְּדוֹשׁ וְהַפּוֹסְקִים

זו) נְשַׁמָּה יִתְרָה נֹתֵן לוֹ הַקֶּבֶ"ה לְאָדָם עָרֵב שַׁבָּת וְלִמּוֹצָאֵי שַׁבָּת נֹטְלִין אוֹתָהּ הַיָּמִנוּ. (ס"ט)

יז) אלו היו ישראל משמרין שבת אחת כְּתַקִּינָה מִיַּד הָיָה בֶן דָּוִד בָּא. (ירושלמי תענית ב' ט')

יח) לא דומה אור פניו של אדם כל ימות החל כמו שהוא דומה בשבת. (ב"ר י"א, ג')

יט) בקש הקב"ה לגלו האורה וחלק פְּבוֹד לַשַּׁבָּת. (ס"ט)

כ) אַבְרָהָם שָׁאִין כְּתוֹב בּוֹ שְׁמִירַת שַׁבָּת יִרְשׁ אֶת הָעוֹלָם בְּמִדָּה, אֲבָל יַעֲקֹב שִׁפְתוֹב בּוֹ שְׁמִירַת שַׁבָּת יִרְשׁ אֶת הָעוֹלָם שְׁלֵא בְּמִדָּה (ב"ר י"א, ט')

כא) כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הִיא בֶן זֹוג לַשַּׁבָּת. (ב"ר י"א, ט')

כב) אם מקבלים בְּנִיךְ [כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל] אֶת הַשַּׁבָּת נִכְנָסִים לְאַרְץ וְאִם לֹא אֵין נִכְנָסִין. (ב"ר מ"ו, ז')

כג) אם משמרין ישראל את השבת פְּרָאוּי אֶפְלוּ יוֹם אֶחָד בֶּן דָּוִד בָּא, לְמַה, שֶׁהִיא שְׁקוּלָה נִגְדָּ כָּל הַמְּצוּוֹת. (שמו"ר כ"ב, ט"ז)

כד) מִצִּינֵנוּ בְּתוֹרָה נְבִיאִים וְכַתוּבִים שִׁשְׁקוּלָה שַׁבָּת נִגְדָּ כָּל הַמְּצוּוֹת (ס"ט)

כה) בְּעֵת שֶׁאָדָם שׁוֹמֵר אֶת הַשַּׁבָּת גּוֹזֵר גְּזֵרָה וְהַקֶּבֶ"ה מְקַבְּלָהּ (ס"ט)

כו) בְּזִכּוֹת שְׁנֵי דְבָרִים יִשְׂרָאֵל מֵתַחֲטָאִים לְפָנֵי הַמְּקוֹם, שַׁבָּת וּמַעֲשָׂרוֹת. (תנחומא פרשת ראה)

כז) אֵין יִשְׂרָאֵל נִגְאָלִין אֲלָא בְּזִכּוֹת שַׁבָּת. (ויק"ר ג', ט')

כח) לא נִתְתִּי לָךְ הַשַּׁבָּת אֲלָא לְטוֹבְתָךְ, אֲתָה מְקַדֵּשׁ אֶת הַשַּׁבָּת בְּמֵאֲכָל וּבְמִשְׁתֵּהּ וּבְכִסּוֹת נְקִי וּמְהִנָּה אֶת נַפְשְׁךָ וְאֵני נֹתֵן לָךְ שְׁכָר (חסד ד' רכ"ג)

כט) כִּיֵּן יִשְׂרָאֵל אָדָם שִׁבְחוּ שֶׁל שַׁבָּת הַתְּחִיל מְשׁוֹרֵר עֲלֶיהָ לְהַקֶּבֶ"ה שִׁבַּח וּמְזִמּוֹר. (ב"ר א', ג')

ל) כְּבוֹד שַׁבָּת עֲדִיף מֵאֲלֶף תַּעֲנִיּוֹת, דְּכְבוֹד שַׁבָּת דְּאוֹרִיָּתָא וְתַעֲנִיּוֹת דְּרַבְּבָנִין. (תנחומא בראשית ג')

לא) כֶּשֶׁם שֶׁלְּמַד שַׁבָּת זְכוֹת עַל אָדָם הִרְאִישׁוֹן, כִּף לְמַד עַל קוֹן (תנחומא בראשית י')

א) כָּל הַמְּקַיָּם ג' סְעוּדוֹת בַּשַּׁבָּת נִצּוֹל מִג' פְּרַעֲנִיּוֹת, מִחֻבְלוֹ שֶׁל מִשִּׁיחַ, וּמִדִּינָה שֶׁל גִּיהֶנֶם, וּמִמְלַחְמַת גּוֹג וּמִגּוֹג. (שבת ק"ח, ט')

ב) כָּל הַמַּעֲנֵג אֶת הַשַּׁבָּת נֹתְנִין לוֹ נִחְלָה בְּלֵי מְצָרִים. (ס"ט)

ג) כָּל הַמַּעֲנֵג אֶת הַשַּׁבָּת נֹתְנִין לוֹ מִשְׁאֲלוֹת לְבוֹ. (שבת ק"ח, ט')

ד) כָּל הַמְּשַׁמֵּר שַׁבָּת כְּהַלְכָתָהּ אֶפְלוּ עוֹבֵד עֲבוּדָה וְרָה כְּדוֹר אֲנוֹשׁ מוֹחְלִין לוֹ. (ס"ט)

ה) אֲלֵמְלֵי שְׁמֵרוֹ יִשְׂרָאֵל שַׁבָּת רֵאשׁוֹנָה לֹא שְׁלֻטָּה בָּהֶן אֲמָה וְלָשׁוֹן (ס"ט)

ו) אֲלֵמְלֵי מְשַׁמְרֵין יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת כְּהַלְכָתוֹן מִיַּד נִגְאָלִין. (ס"ט)

ז) בְּרַכַּת ד' הִיא תַעֲשִׂיר זֹו בְּרַכַּת שַׁבָּת. (ירושלמי ברכות ב' ט')

ח) מֵאֵן דִּיזִיף שַׁבְּתָא פְּרַעֲיִין שַׁבְּתָא. (שבת ק"ט, ט')

ט) עֲשִׂירִים שְׁבַשְׂאָר אַרְצוֹת בְּמָה הֵן זֹכִינֵן, בְּשִׁבִיל שְׁמִכְבָּדִין אֶת הַשַּׁבָּת. (ס"ט)

י) מִפְּנֵי מָה תִּבְשִׁיל שֶׁל שַׁבָּת רִיחוֹ נוֹדֵף, אָמַר לוֹ תִּבְלִין אֶחָד יִשׁ לָנוּ וְשַׁבָּת שְׁמוֹ שְׁאֲנוּ מְטִילִין לְתוֹכוֹ וְרִיחוֹ נוֹדֵף, אָמַר לוֹ תֵן לָנוּ הַיָּמִנוּ, אָמַר לוֹ כָּל הַמְּשַׁמֵּר אֶת הַשַּׁבָּת מוֹעִיל לוֹ. (ס"ט)

יא) כָּל הַמִּתְפַּלֵּל בְּעָרֵב שַׁבָּת וְאוֹמֵר וְיִכְלוּ ב' מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרַת הַמְּלוּיִן לוֹ לְאָדָם מִנִּיחִין יְדִיהֶן עַל רֵאשׁוֹ וְאוֹמְרִים לוֹ וְסַר עֲוֹנְךָ. (שבת ק"ט, ט')

יב) ב' מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרַת מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם בְּעָרֵב שַׁבָּת מִבֵּית הַכְּנֶסֶת לְבִיתוֹ אֶחָד טוֹב וְאֶחָד רַע, וְכִשְׁבָּא לְבִיתוֹ וּמִצָּא נֵר דְּלוּק וְשִׁלְחוֹן עָרוּף וּמִטָּתוֹ מוּצַעַת מִלְּאָף טוֹב אוֹמֵר יְהִי רָצוֹן שְׁתָּהָא לַשַּׁבָּת אַחְרָת כִּף וּמִלְּאָף רַע עוֹנָה אֲמֵן בְּעַל כְּרַחוּ. (ס"ט)

יג) כָּל הַמִּתְפַּלֵּל בְּעָרֵב שַׁבָּת וְאוֹמֵר וְיִכְלוּ מַעֲלָה עֲלֵיו הַכְּתוּב כְּאֵלוֹ נַעֲשֶׂה שְׁתָּף לְהַקֶּבֶ"ה בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. (ס"ט)

יד) אָמַר לְהֵם הַקֶּבֶ"ה לְיִשְׂרָאֵל בְּנֵי לוֹו עֲלֵי וְקִדְשׁוּ קִדְשַׁת הַיּוֹם וְהִאֲמִינוּ בִּי וְאֵני פּוֹרַע. (בילא ע"ג)

טו) כָּל מְזוֹנוֹתֵינוּ שֶׁל אָדָם קְצוּבוֹים לוֹ מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְעַד יוֹם הַכַּפּוּרִים חוּץ מֵהוֹצָאוֹת שַׁבָּתוֹת. (בילא ע"ג)

נו) כד אתקדש יומא במעלא שבתא ספת שלום שריא ואתפריסת בעלמא. (זו"ק בראשית מ"ח)

נז) כל שיתא יומא מתברכאן מיומא שביעאה. (זו"ק שמות ס"ג)

נח) ג' קדשות בעולם קדשת הקב"ה, קדשת שבת וקדשת ישראל. (אופיות דר"ע ע)

להלן מספר זהר הקדוש בענין "שבת":

א) באדם ובבהמה הקפידה תורה שיעבר עליהם שבת אחת, באדם ברית מילה לח' ימים, ובהמה ראוי להקנבה רק לאחר ח' ימים. (ח"ג ס"ה)

ב) האמונה קשורה בשבת. (ח"ג ס"ד)

ג) אש הקדשה עם השבת אחוזים זה בזה. (ח"ג רנ"ד)

ד) שבת מגין מכל סטרין בישין. (תק"ז מ"ח קס"ח)

ה) כל הבריאה היתה תלוי ביום השבת. (ח"א ב)

ו) בשבת מתברכין כל ו' ימי השבוע. (ח"ב ס"ג)

ז) כל הברכה שלמעה ושלמטה ביום השביעי תלויים. (ח"ב ס"ח)

ח) בשבת מתמלאים ברכה בכל העולמות. (ח"ג ס"ד)

ט) אם ישראל הו' מקימין שבת אחת פהלקתן מיד הו' נגאלין. (תק"ז תיקון כ"ח י"ז)

י) אפלו הרשעים שבגיהנם מקטרין הם ביום השבת ושוקטין ונוחין. (זו"ק בראשית כ"ב)

יא) בשבת אינו שולט לא הגיהנם ולא הממנים שלו. (תיקוני זוהר תיקון כ"ד ס"ג, זו"ק ח"ב פ"ח ק"ל)

יב) בשבת נחים רשעים שבגיהנם. (ח"ג ס"ד)

יג) מקום מיוחד בגיהנם למחללי שבתות. (ח"א י"ד)

יד) המוציא מפיו דבורי חל בשבת מחלל השבת. (ח"ב ס"ג, תיקוני זוהר תיקון מ"ח פ"ח)

טו) בשבת אין דין לא למעלה ולא למטה. (ח"ג רפ"ח)

טז) בשבת כל הדינים נכפים. (ח"ב ס"ח)

יז) כמו שהאדם עושה דירה בלבו להקב"ה ושכינתו שיוכלו לשרות עמו בשבתות, כן הקב"ה מכין לו דירה בעולם הבא. (זו"ק תיקון קל"ז)

יח) שבת היא פלה, ולעולם אין מכניסין אותה אלא בדירה מתקנת לכבודה פפי ראונה לה. (זו"ק רות כ"ג)

יט) הרצים לדרשה בשבת יש היכל מיוחד עבורם. (ח"ג רכ"ט)

כ) כל מה שמוציא האדם על מאכלים ומשקאות לכבוד השבת הוא מלוגו את הקב"ה, והקב"ה מחזיר לו כפלי כפלים. (ח"ב רנ"ב)

כא) כל המוסיף במאכלים ותענוגים בשבת מוסיפין לו וכל הגורע גורעין לו. (תק"ז מ"ח קל"ב)

כב) שבת היא שמחת הקב"ה והשכינה שמחת עליונים ותחתונים. (ח"ג ס"ד)

לב) לפיכך אין מתפללין בשבת י"ח שאם יהיה לו חולה בתוך ביתו נזקר ברופא חולי עמו ישראל והוא מצר והשבת נתנה לישראל לקדשה לענג ולמנוחה ולא לצער. (שם וירא ה)

לג) גם המתים יודעין יום השבת. (שם תשא ל"ג)

לד) בזכות ב' דברים ישראל מתחטאין לפני המקום בזכות שבת ובזכות מעשרות. (שם ראה י"ח)

לה) בכל יום היה ריחו של המן נודף, ובשבת יותר, בכל יום היה מצלהב קזהב ובשבת יותר. (מכילתא בשלה ע"ז)

לו) אם תזכו לשמר את השבת עתיד הקב"ה לתת לכם ג' מועדים פסח, עצרת, וסוכות. (שם)

לז) אם תזכו לשמר את השבת עתיד הקב"ה לתן לכם ו' מדות טובות, ארץ ישראל, עולם הבא, עולם חדש, מלכות ב"ד, כהנה, ולי. (שם)

לח) אם תזכו לשמר את השבת תנצלו מג' פרענויות, מיומו של גוג ומגוג ומחבלו של משיח ומיום הדין הגדול. (שם)

לט) מי ששמר את השבת מרחק מן העברה. (שם)

מ) יום שבת שקול כנגד כל מעשה בראשית. (מכילתא יתרו כ)

מא) שבת מעין קדשת העולם הבא. (שם תשא ל"ח)

מב) השבת מוספת קדשה לישראל. (שם)

מג) כל המשמר השבת כאלו עשה השבת. (שם)

מד) כל המשמר שבת אחת פתקנה מעלה עליו הפתוב כאלו שומר שבתות מיום שבא הקב"ה את עולמו עד שיהיו המתים. (שם)

מה) אין שבת בטלה מישראל, וכן בכל דבר שמסרו ישראל נפשם עליו כגון שבת ומילה נתקם בידן ואין נטליו. (שם)

מו) פיון שנודדלו ישראל מן המצוות לא עמדה להם אלא זכות שבת. (מכילתא דרשב"י תשא י"ז)

מז) בני סוריא חיים בזכות שהם מכבדים יום טוב ושבתות. (פסיקתא רבתי כ"ג)

מח) כל שהוא מתענג בשבת, שואל, והקב"ה נותן לו משאלותיו. (פסיקתא רבתי כ"ג)

מט) בטלתם כל הדברות, אפלו דבר אחד אם קימתם אני סולח לכם, ואיזהו הדבר, יום השבת. (שם כ"ח)

נ) כל המברך על הנין בלילי שבתות מאריכין לו ימיו ושנותיו. (פרקי דר"א י"ח)

נא) בזכות יום השבת נצול אדם מדינה של גיהנם. (שם י"ב)

נב) כל המענג את השבת כאלו הוא מכבד להקב"ה. (תדב"ח כ"ג)

נג) התנה הקב"ה עם אברהם שבזכות מילה ושבת אין בניו יורדין לגיהנם. (אגדת בראשית ל"ד)

נד) אם שמרתם גרות של שבת אני מראה לכם גרות של ציון (ילקוט דכעלותך תשי"ט)

נה) כל ימות השנה יורדי גיהנם נדונין, ובשבת ובמוצאי שבת עד שהסדרים נשלמים אינם נדוניים. (ילקוט חייב תתק"ו)

מנוחת שבת

"וַיִּכַּל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה" (בראשית כ, ב).

חשיבות ענין המנוחה לצורך ההתבוננות בעניני אמונה ועבודת ה'

השגות הכי גדולות וראה פועל ה' בחוש, ובכל זאת היה צריך ליום של מנוחה שיקלטו העיניים. וכן משה רבינו שהיה לומד מפי הגבורה היה צריך להפסקות להתבונן בין פרשה לפרשה.

וראה את לשון רבינו החזון איש בריש ספרו 'אמונה ובטחון': "מדת האמונה היא נטיה דקה מעדינות הנפש. אם האדם הוא בעל נפש, ושעתו שעת השקט, חפשי מרעבון תאוני, ועינו מרהיבה ממחזה שמים לרום, והארץ לעומק, הוא נרגש ונדהם, כי העולם נדמה לפניו כחידה שתומה, כמוסה ונפלאה, והחידה הזאת מלפפת את לבבו ומוחו, והוא כמתעלף, לא נשאר בו רוח חיים, בלתי אל החידה כל מעינו ומגמתו, ודעת פתרונה כלתה נפשו, ונבחר לו לבוא באש ובמים בשבילה, כי מה לו ולחיים, אם החיים הנעימים האלו נעלמים ממנו תכלית ההעלם, ונפשו סחרחרה ואבלה וכמה להבין סודה ולדעת שרשה והשערים ננעלו. האמנם העדין הזה פצעיו לא חובשו עדיין, והנה הוכה הכה ופצוע, כי לבו ראה הרבה מעיון הבחינה אשר תחת השמש, אותן הבחינות המראות בעליל, כי העולם שלפניו, נבנה בתכנית מעובדה ומחושבה מראש, וכאילו מהנדס חכם צייר לפניו את העולם בטרם נברא ופגע בעיכובים מכריעים על כל שעל ושעל, אבל מרצו הגדול עמד לו להסיר כל המכשולים אחת לאחת". ועיין שם שהארץ עוד. הרי שהדגיש החזון איש שדוקא 'אם שעתו שעת השקט' אזי הוא 'נרגש ונדהם וכו' ובא לידי התפעלות והתבוננות אמיתית בפלאי הבריאה, אשר תופסת את כל לבבו ומוחו, ובא כתוצאה מזה לידי המסקנא הנכונה, ומשיג בזה ההתעוררות והחיזוק הראוי - האמונה בבורא העולם ואשר אין חקר לתבונתו ומי ידמה ומי ישוה לו.

עד כמה חשוב וחיוני ענין המנוחה לצורך ההתבוננות בעניני אמונה ועבודת ה' - אומר הגאון רבי אברהם יפה'ן - נוכל ללמוד ממעשה בראשית שכתוב בו "ויכל אלקים ביום השביעי", ופירש רש"י שם, מה היה העולם חסר? מנוחה! באת שבת, באת מנוחה. והרי באמת כל מעשה בראשית מהחל עד כלה הראה באופן הברור ביותר על מעשי ה', וכמאמר הכתוב (תהלים יט, ב) "השמים מספרים כבוד אל", ובפרט האדם שנברא בסוף, שחכמתו היתה גדולה ממלאכי השרת (ילקוט ב, כג) והיה בעל השגות גבוהות וחכמה רבה. והכרתו בבוראו היתה הכרה חושית. ואם כן הבריאה היתה דבר שלם, מעשה ידיו של הקב"ה המכירים את בוראם ומשבחים אותו, ומדוע עדיין היה כאן חסרון של מנוחה? אם כבר כל הבריאה מצד עצמה היתה שרשרת של הכרה ואמונה, איזה צורך היה במנוחת השבת אשר תכליתה חיזוק אמונת חידוש העולם?*

אלא הביאור הוא, שצורך גדול היה בכל זאת במנוחה לשם התבוננות וקליטה. כן מצאנו בתורת כהנים ריש פרשת ויקרא (הובא ברש"י על הפסוק א, א "ויקרא אל משה וידבר ה' אליו"), וז"ל: ומה היו הפסקות משמשות, ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין. והלא הדברים קל וחומר, ומה אם מי שהוא שומע מפי הקב"ה ומדבר ברוח הקודש צריך להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין על אחת כמה וכמה הדיוט (הלומד) מן ההדיוט עכ"ל. הרי לפנינו יסוד גדול, שבריאה חומרית (הכי צרה שתהיה) אינה קולטת את המושכלות קליטה גמורה אפילו על ידי ידיעה חושית, ולכן צריכים התבוננות שתקלט הידיעה הטיב. הבריאה של ששת ימי בראשית היתה כל כולה שרשרת נסים של בריאת יש מאין, ואדם הראשון היה בעל

בורא שמים הוא הנותן נשמה לכל יצורי תבל, ורוח חיים לכל כחות הטבע. והוא נגיד המצוה על כל משטרי הבריאה, ואדון על כל המעשים ובכל מקומות ממשלתו ואין זולתו".
ב. וזה לשון ה'ברכת פרץ': "מצות השבת הוא להפסיק באמצע כולמוס טרדותיו הגשמיים, ולהניח כל מלאכתו להזכיר עצמו כי השי"ת הוא היוצר הוא הבורא שברא את עולמו, וכמו שכתוב (שמות לא, טו) "שבת שבתון קודש לה'", ופירש רש"י, שמירת קדושתה לשמי ובמצוותי, וכתוב שם "אות היא לעולם כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש", ובעירובן (צו, א) אמרינן דשבת פטור מתפילין לפי שהן עצמן אות, ופירש רש"י ד"ה מי שצריכין אות, ימים שישאל צריכין להעמיד אות על עצמן להכיר שהן מחזיקים בתורתו של הקב"ה, יצאו שבתות ימים טובים שהן עצמן אות בין הקב"ה לישראל דכתיב "כי אתה היא וכו'". וביאר שם, שכן הוא ענין השמיטה, להפסיק באמצע בהלת הרדיפה על המחיה ועל הכלכלה ולהפקיר שדהו להזכיר ולזכור כי לה' הארץ שאין העולם הזה רכושם של האנשים אלא הוא רכושו של הקב"ה ומידו ית' ניתנה לבני אדם להשתמש בה והכל חסד ונדיבה מאתו ית', ושכן מבואר בהדיא בסנהדרין (לט, א) מ"ט דמיטתא וכו' אמר הקב"ה ורעו שש והשמיטו שבע כרי שתדעו שהארץ שלי הוא.

א. שלזה ניתנה לנו השבת, למען נהיה פנויים ממלאכתנו ומטרדות העולם הזה, וכדי לעצור אותנו ממרוצת החיים הסוערים המונעים מהאדם מלהקדיש מחשבה ולהתבונן במה שלפניו, וכך נוכל להתבונן בבריאה אשר ברא ה' בששת ימי המעשה, ולהתחזק באמונתנו. זו היא תכלית מצות השבת, כמו שכתב החינוך (מצוה לב) על הפסוק "לא תעשה כל מלאכה" (שמות יתו כ, ז): משרשי מצוה זו שנהיה פנויים מעסקינו לכבוד היום, לקבוע בנפשנו אמונת חודש העולם שהיא חבל המושכת כל יסודי הדת, ונזכור ביום אחד בכל שבוע ושבוע שהעולם נברא בששה ימים חלוקים ובשביעי לא נברא דבר וכו', ובמנוחתנו בשביעי זכר לנו בחדושו של עולם, כי כשישבתו בני אדם כולם ביום אחד בשבוע וישאל כל שואל מה עילת זאת המנוחה, יהיה המענה "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ" וכו' (שם יא), כל אחד יתחזק מתוך כך באמונה האמיתית. וכך כותב הגר"י אברמסקי בהקדמה לספרו 'חזון יחזקאל': "רוח של רגיעה ומנוחה עוברת בעולם ביום השבת, אשר רק שומר שבת כהלכתה חש בה בסתר לבבו, שהרי השבת ניתנה בצניעא במסתרי הנפש, וביום כזה של שלווה ונופש, מסוגל הוא האדם להתרומם מתחתיות חייו הארציים להתרוממות רוחנית, לנשמה יתירה. לעליית נשמה בדברים העומדים ברומו של עולם, בהתחלת הבריאה ובהשלמת היצירה, ומי ברא כל אלה ומי מקיימם, כי

